

Natuurtoets WSV'30

Toetsing in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Woningstichting Wormer

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 9 maart 2009

Verantwoording

Titel : Natuurtoets WSV'30
Subtitel : Toetsing in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer : 227324
Referentienummer : 307654
Revisie : 02
Datum : 9 maart 2009

Auteur(s) : ing. M. Kolen
E-mail adres : ronald.dekker@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. R. Dekker
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. A. Groot
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
noordwest@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	4
2	Wet en regelgeving voor natuur	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Natuurbeschermingswet	5
2.3	Natuurbeleid	5
2.4	Flora- en faunawet	5
3	Inventarisatie natuurwaarden en effecten	8
3.1	inleiding	8
3.2	Natuurbeschermingswetgebieden	8
3.2.1	Natura2000	8
3.2.2	Beschermde Natuurmonumenten	12
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	12
3.4	Inventarisatie beschikbare gegevens	12
3.5	Oriënterend veldbezoek	12
3.6	Flora	12
3.7	Vissen	13
3.8	Amfibieën	13
3.9	Reptielen	13
3.10	Vogels	13
3.11	Zoogdieren	14
3.11.1	Vleermuizen	14
3.11.2	Overige zoogdieren	14
4	Conclusies en aanbevelingen	15
4.1	Conclusies Natuurbeschermingswet	15
4.2	Conclusie Ecologische Hoofdstructuur	15
4.3	Conclusies Flora- en faunawet	15
4.4	Aanbevelingen	16
5	Literatuur	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In Wormer, gemeente Wormerland, zal in de toekomst een herontwikkeling plaatsvinden op een bestaande sportlocatie. Het is de bedoeling dat in plaats hiervan een modern sportcomplex en een nieuwe woonbuurt gerealiseerd gaan worden.

Voorafgaand aan de werkzaamheden is een flora en fauna onderzoek wettelijk verplicht. Door Grontmij|Aquasense te Amsterdam is een quick scan natuur uitgevoerd binnen de locatie om de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen. Een quick scan kan uitwijzen dat (een) vervolgonderzoek(en) noodzakelijk is/zijn.

1.2 Plangebied

Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 7,8 ha. Het bestaat vooral uit strakke sportvelden met kort gras en gebouwen. De natuurwaarden komen tot uiting in de aanwezigheid van sterk begroeide sloten (figuur 1) en houtige begroeiing (figuur 2).

Figuur 1: WSV'30: sloten

Figuur 2: WSV'30: houtige begroeiing

2 Wet en regelgeving voor natuur

2.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

2.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door Brussel. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. Er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht;
2. Er een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringsstoets (art 19f);
3. Er is een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

2.3 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt.

2.4 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelde beschermt. Voor soorten die vallen onder de

bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te veront-
rusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend. Buiten de broedperiode betreft bescherming van vogels vooral de vaste verblijfplaatsen van standvogels als uilen en spechten. Die zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3).
--	--------	--

3 Inventarisatie natuurwaarden en effecten

3.1 inleiding

In dit hoofdstuk worden aanwezige natuurwaarden per planlocatie beschreven, vervolgens worden de effecten van de geplande werkzaamheden op deze natuurwaarden uitgewerkt. Negatieve effecten kunnen in algemene zin bestaan uit:

- vernietiging: leefgebied/ vaste verblijfplaatsen verdwijnen;
- verstoring: planten of dieren, hun verblijfplaats of voedselgebied ondervindt verstoring als gevolg van werkzaamheden of gebruik;
- versnippering: migratie van soorten wordt bemoeilijkt, waardoor populaties geïsoleerd worden;
- vermesting: het voedselrijker worden van voedselarme situaties;
- verdroging: het droger worden van natte situaties;
- vervuiling: door werkzaamheden of toekomstig gebruik kan vervuiling optreden.

3.2 Natuurbeschermingswetgebieden

3.2.1 Natura2000

Binnen een straal van 4 km bevinden zich de Natura 2000-gebieden Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder en Polder Westzaan.

Doordat de voorgenomen ontwikkeling plaats vindt buiten de Natura2000 gebieden, vindt er geen vernietiging plaats van de Natura2000 gebieden. Er kan wel vernietiging optreden van foerageergebied van soorten uit de Natura2000 gebied. Het kan hierbij gaan om vernietiging van foerageergebied van de meervleermuis, noordse woelmuis, roerdomp, snor, kemphaan, rietzanger, smient, slobend en grutto.

Verstoring kan optreden. Verstoring kan plaats vinden tijdens de bouw (geluid, licht en trilling) en na de bouw (toename verkeersbewegingen, recreatiedruk, licht en geluid).

Er vindt geen versnippering plaats (er worden geen natuurgebieden van elkaar gescheiden).

De verwachting is dat door uitvoering van de plannen geen vermesting optreedt en geen vervuiling. Hierbij wordt als randvoorwaarde gesteld dat al het afval op een milieuvriendelijke wijze wordt verzameld en afgevoerd. Doordat het waterpeil niet gewijzigd wordt vindt er ook geen verdroging plaats van de Natura2000 gebieden.

Natura2000 gebied Polder Westzaan

In de polder Westzaan komen verschillende stadia voor van brakke verlanding zoals de jonge stadia met ruwe bies. Het is een van de belangrijkste veenweidegebieden voor brakke ruigten met echt lepelblad en echte heemst en brakke graslanden. Naast jonge verlandingsstadia zijn ook bloemrijke veenmosrietlanden, veenmosrijke trilvenen en moerasheiden goed ontwikkeld. Door de ligging zijn er kansen het brakke karakter te behouden en te versterken. Het gebied is een kerngebied voor de noordse woelmuis.

Beschermde habitattypen

- H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*);
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*;
- H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones;
- H7140 Overgangs- en trilvenen.

Beschermde soorten:

- H1134 Bittervoorn;
- H1149 Kleine modderkruiper;
- H1318 Meervleermuis;
- H1340 *Noordse woelmuis.

Broedvogels

- Roerdomp;
- Snor.

De verwachte effecten van woningbouw op de natuurwaarden van Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder:

Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Rivieronderpad	■	■	■	■	■
Grutto	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Kemphaan (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Smient	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

■ n.v.t.

...onbekend

1: oppervlakteverlies; 2: versnippering; 7: verontreiniging; 8: verdroging; 13: verstoring door geluid; 14: verstoring door licht; 15: verstoring door trilling; 16: optische verstoring; 17: verstoring door mechanische effecten. Bron: effectenindicator Ministerie van LNV.

Natura2000 gebied Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder

Het Wormer- en Jisperveld en de Kalverpolder zijn onderdelen van het brakke laagveengebied, dat zich in Noord-Holland heeft gevormd door verlanding onder invloed van brak water in petgaten; rietlandbeheer en begrazing hebben bij die ontwikkeling de vegetatiestructuur en de vestiging van vegetatie en fauna nader gestuurd. In het Vogelrichtlijngebied komt een groot areaal weide- en hooiland voor, dat een belangrijke bijdrage levert aan de betekenis als vogelgebied. Zeer belangrijk broedgebied voor broedvogels van natte graslanden (kemphaan) en belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, rietzanger).

Beschermde habitattypen:

- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*;
- H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones;
- H7140 Overgangs- en trilvenen.

Beschermde soorten:

- H1134 Bittervoorn;
- H1149 Kleine modderkruiper;
- H1163 Rivierdonderpad;
- H1318 Meervleermuis;
- H1340 *Noordse woelmuis.

Beschermde broedvogels:

- A021 Roerdomp;
- A151 Kemphaan;
- A295 Rietzanger.

Overige beschermde vogels:

- A050 Smient;
- A056 Slobeend;
- A156 Grutto.

De verwachte effecten van woningbouw op de natuurwaarden van Westzaan:

Storingsfactor	1	2	7	8	13	14	15	16	17
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ⊗ n.v.t.
- ...onbekend

1: oppervlakteverlies; 2: versnippering; 7: verontreiniging; 8: verdroging; 13: verstoring door geluid; 14: verstoring door licht; 15: verstoring door trilling; 16: optische verstoring; 17: verstoring door mechanische effecten. Bron. Effectenindicator Ministerie van LNV

Vernietiging

Er kan vernietiging optreden van foerageergebied van soorten uit het natura2000 gebied. Het kan hierbij gaan om vernietiging van foerageergebied van de meervleermuis, noordse woelmuis, roerdomp, snor, kemphaan, rietzanger, smient, slobend en grutto.

Doordat het plangebied bestaat uit sportvelden met watergangen zal het in de huidige situatie niet functioneren als foerageergebied voor de grutto en kemphaan, er gaat dan ook geen foerageergebied voor deze soorten verloren. Het is niet waarschijnlijk dat de watergangen voor de snor en roerdomp van grote betekenis zijn. Dit zijn verstoringgevoelige vogels die meestal in moerasgebieden verblijven.

De smient foerageert 's nachts op grassen, waterplanten, graan en zee gras. De watergangen kunnen door de smient gebruikt worden als foerageergebied. Deze blijven in de toekomst bestaan. Het is niet waarschijnlijk dat de smient de sportvelden als foerageergebied gebruikt. Het gras wordt op de velden namelijk altijd kort gemaaid.

De watergangen in het plangebied worden grotendeels verbreed. Hierdoor veranderen de sterk begroeide sloten. De sloten kunnen in de huidige situatie leefgebied en/of foerageergebied vormen voor de rietzanger, slobend, noordse woelmuis en meervleermuis. De slobend foerageert op zooplankton, bij verbreding van de sloten zal dit ook beschikbaar blijven voor de soort. Er worden dan ook geen effecten op de slobend verwacht. De rietzanger is afhankelijk van de begroeiing van de oevers van de watergangen. Door aanleg van natuurlijke oevers blijft er een oeverbegroeiing aanwezig en zullen er geen negatieve effecten optreden op de soort. Mits de uitvoering van de werkzaamheden in de wintermaanden plaats vindt.

De noordse woelmuis heeft een ruige oeverbegroeiing nodig. Het is mogelijk dat de soort ook gebruik maakt van de oevers van het plangebied. Door aanleg van natuurlijke oevers met een rietbegroeiing kan de soort ook in de toekomst gebruik maken van het plangebied. De meervleermuis foerageert waarschijnlijk bij de lijnelementen en watergangen in het gebied. De watergangen in het gebied blijven behouden. De soort kan in de toekomst dan ook gebruik blijven maken van het gebied, mits het gebied niet extra belicht wordt. Ook dient het gebied passeerbaar te blijven voor de meervleermuis en dienen lijnelementen te blijven bestaan.

Verstoring

- Geluid

De grootste geluidsverstoring zal plaats vinden tijdens het heien van de woningen. Door de werkzaamheden overdag uit te voeren wordt de geluidsverstoring beperkt tot de daglichtperiode. De geluidsverstoringende werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van vogels om verstoring van broedvogels tegen te gaan (periode half maart-half augustus).

- Licht

Lichtverstoring kan worden voorkomen door de watergangen en de lijnelementen in het gebied mogen niet te verlichten. Door een vleermuisvriendelijk lichtplan op te stellen wordt lichtverstoring van de Natura2000gebieden voorkomen.

- Trilling

Door de heiwerkzaamheden en andere werkzaamheden die trillingen veroorzaken overdag uit te voeren buiten het broedseizoen worden effecten van trillingen voorkomen.

- Optische verstoring

De soorten grutto en slobend kunnen last hebben van optische verstoring. De grutto maakt waarschijnlijk geen gebruik van het plangebied, de soort heeft dan ook geen last van optische verstoring. De slobend maakt mogelijk wel gebruik van het plangebied (foerageren in watergangen). De meervleermuis en smient hebben geen last van optische verstoring, mits de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren van vogels zullen de broedvogels geen last hebben van optische verstoring.

- Mechanische verstoring

Mechanische verstoring is verstoring die optreedt ten gevolge van een menselijke activiteit. Door de geplande woningbouw in Wormer kan de recreatiedruk op de Natura2000gebieden toenemen. In de Natura2000gebieden zijn fiets- en wandelpaden aanwezig. Wanneer de recreatie-

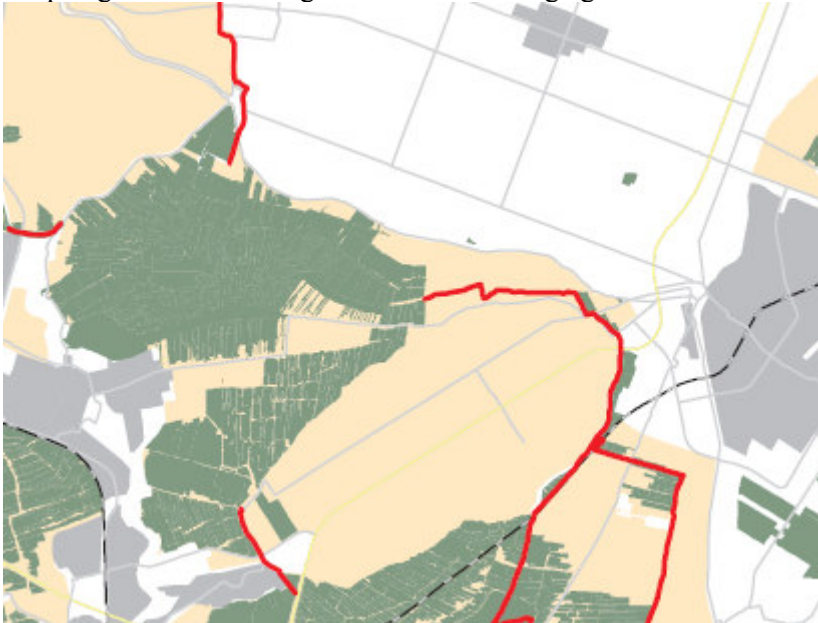
druk toeneemt zal het drukker worden op de fiets- en wandelpaden. De verwachting is echter dat de verstoring hierdoor niet toeneemt. Er vindt op deze paden reeds recreatieplaats. De wegen richting Wormer kunnen ook drukker worden door een toename van het aantal woningen. Dit zijn wegen die echter in de huidige situatie ook gebruik worden. De verwachting is dat de verstoring van de wegen dan ook gelijk blijft als in de huidige situatie.

3.2.2 Beschermde Natuurmonumenten

Binnen een straal van 3 kilometer rondom het plangebied zijn geen Beschermde Natuurmonumenten gelegen. Nadere toetsing in dit kader is dan ook niet aan de orde.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is gelegen buiten de EHS in weidevogelgebied. Door aanleg van de woonwijk is het plangebied niet meer geschikt als weidevogelgebied.

Figuur 3. Ligging van de Ecologische Hoofdstructuur ter hoogte van het plangebied.

Rood: ecologische verbindingzone

Groen: EHS land

Oranje: weidevogelgebied.

3.4 Inventarisatie beschikbare gegevens

Er zijn gegevens over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten opgevraagd bij het 'Natuurloket' (internetpagina's) daarnaast is gebruik gemaakt van landelijke verspreidingsatlassen. Als aanvulling hierop heeft (14-08-2007) een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden.

3.5 Oriënterend veldbezoek

Tijdens het veldbezoek, dat op 14 augustus 2007 is uitgevoerd, zijn de ecologisch interessante plekken onderzocht waarbij een inschatting is gemaakt van de aanwezige natuurwaarden. Tevens zijn er verspreid over de locatie foto's genomen. Dit veldbezoek is uitgevoerd door de bevoegde ecooloog T. du Bois.

3.6 Flora

Volgens de literatuur zijn er binnen het plangebied geen beschermde soorten aangetroffen. Mogelijk dat zich op enkele plaatsen in de oeverzone van de sloten zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) bevindt. De zwanenbloem is beschermd volgens tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor projecten op basis van 'ruimtelijke ontwikkeling' hoeft voor deze soort geen ontheffing aangevraagd te worden.

In de periode 1975–1990 zijn 3 Rode Lijst soorten gevonden binnen het kilometerhok waarbinnen zich het plangebied bevindt. Er zijn geen Rode lijst soorten tijdens het veldbezoek aangetroffen. Waarschijnlijk zijn zij niet binnen het plangebied aanwezig.

3.7 Vissen

Er wordt geen melding gemaakt van beschermde vissoorten door het Natuurloket. De kans is echter groot dat zich in de sloten kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en bittervoorn (*Rhodeus sericeus amarus*) bevinden. Het biotoop is geschikt en in dit deel van Nederland worden beide soorten veelvuldig aangetroffen. Als er sloten gedempt of anderzijds verstoord worden dient er een onderzoek plaats te vinden. De kleine modderkruiper is beschermd volgens tabel 2 van de Flora- en faunawet en de bittervoorn volgens tabel 3. Deze laatste is in Nederland strikt beschermd omdat deze soort tevens is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

3.8 Amfibieën

Er zijn 2 soorten amfibieën aangetroffen binnen het kilometerhok die beschermd zijn volgens tabel 1 van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek is daarvan één soort aangetroffen nl. het groene kikkercomplex (*Rana esculenta* synklepton). Voor soorten van tabel 1 Flora- en faunawet hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Er is één amfibie genoemd binnen het kilometerhok dat beschermd is volgens tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn. Deze soort wordt niet bij naam genoemd binnen de informatie van het Natuurloket, maar het betreft hier (met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid) de rugstreppad (*Epidalea calamita*). Deze soort kent een grote verspreiding binnen Noord-Holland. Het plangebied ziet er op dit moment niet aantrekkelijk uit voor deze soort. Echter, bij het aanvangen van bouwwerkzaamheden wordt vaak een geschikt biotoop gecreëerd. De rugstreppad heeft een voorkeur voor nieuwe situaties (“pioniersoort”). Op plekken waar zand wordt opgespoten ten behoeve van bouwprojecten duikt de soort vaak spontaan op. Als er door regenval dan ook nog kleine plasjes ontstaan is er ook meteen een geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig.

Figuur 4: Rugstreppad (*Epidalea calamita*)

3.9 Reptielen

De aanwezigheid van de ringslang (*Natrix natrix helveticus*) binnen het plangebied is niet vastgesteld. Toch moet er rekening worden gehouden met de aanwezigheid van deze soort. De ringslang is beschermd volgens tabel 3 (Bijlage 1 AMvB) van de Flora- en faunawet.

3.10 Vogels

Gezien de aanwezige houtopstanden moet er te allen tijde rekening worden gehouden met de algemene vogelsoorten als (houtduif, ekster, wilde eend). Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (met uitzondering van exoten) en tijdens het broedseizoen (circa 15 maart – circa 15 juli) mogen er geen handelingen uitgevoerd worden die de broedactiviteiten verstoren.

3.11 Zoogdieren

Over de aanwezigheid van zoogdieren en vleermuizen heeft het Natuurloket geen informatie beschikbaar.

3.11.1 Vleermuizen

Er zijn 4 soorten vleermuizen die mogelijk binnen het plangebied voorkomen, namelijk:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus*);
- meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

Deze laatste is bekend van het Wormer- en Jisperveld en foerageert en overwintert mogelijk binnen het plangebied. Alle vleermuizen genieten binnen Nederland strikte bescherming (tabel 3 Flora- en faunawet/Habitatrichtlijn). Verblijfplaatsen (vliegroutes, kolonies) zijn eveneens beschermd volgens de Habitatrichtlijn. Het plangebied kan dienen als foerageergebied, vliegroute (figuur 5) en overwinteringsgebied (figuur 6).

Figuur 5: Mogelijke vliegroute vleermuizen

Figuur 6: Mogelijk overwinterverblijf vleermuizen

3.11.2 Overige zoogdieren

Binnen het Wormer- en Jisperveld is de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*) aanwezig en kan ook de waterspitsmuis voorkomen. Gezien de voorkeur voor vochtige tot zeer natte biotopen is het niet uitgesloten dat de soort ook binnen het plangebied voorkomt. In West-Nederland vertegenwoordigt deze soort een endemische ondersoort die wereldwijd uniek is. De noordse woelmuis en de waterspitsmuis zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en genieten daarmee strikte bescherming.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies Natuurbeschermingswet

Er kunnen verschillende effecten optreden op soorten uit de Natura2000gebieden.

- Er vindt verbreding van de watergangen plaats. Door aanleg van watergangen met natuurlijke oevers en rietkragen blijft het plangebied geschikt als foerageergebied voor de slobbeend, rietzanger, meervleermuis en noordse woelmuis.
- De verbreding van de watergangen, met aanleg van natuurlijke oevers met rietkragen dient in de wintermaanden plaats te vinden.
- De watergangen en lijnelementen in het gebied mogen niet verlicht worden, tenzij er een vleermuisvriendelijke verlichting wordt gebruikt.
- Opstellen van een lichtplan om lichtverstoring van de Natura2000gebieden en de meervleermuis te voorkomen.
- De werkzaamheden dienen overdag uitgevoerd te worden, buiten het broedseizoen om geluidsverstoring en verstoring door trilling te voorkomen.

Met de Provincie Noord-Holland dient de quick scan te worden besproken en dient afgestemd te worden of een vergunningaanvraag in het kader van de natuurbeschermingswet noodzakelijk is.

4.2 Conclusie Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is niet begrensd als Ecologische Hoofdstructuur. Het plangebied is wel begrensd als weidevogelgebied. Door uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling komt deze functie te vervallen, hiervoor dient gecompenseerd te worden. Deze compensatie kan financieel worden uitgevoerd.

Met de Provincie Noord-Holland dient contact te worden opgenomen om de compensatie voor weidevogels te regelen.

4.3 Conclusies Flora- en faunawet

In het plangebied komen mogelijk beschermde vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren voor.

- Vissen

Een nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde vissoorten is noodzakelijk bij verbreding en demping van de watergangen.

Een dergelijke inventarisatie kan het best uitgevoerd worden vanaf het voorjaar (april/mei) tot het najaar (september/oktober). Hierbij wordt gebruik gemaakt van het electro-visapparaat en het professionele schepnet. Meestal is 1 ronde voldoende om inzicht te krijgen of er beschermde soorten aanwezig zijn of niet. Als uit nader onderzoek naar voren komt dat de soorten voorkomen dan dient een ontheffing te worden aangevraagd en mitigerende/compenseren de maatregelen te worden verricht.

- Reptielen → Ringslang

De aanwezigheid van de ringslang in het plangebied is niet vastgesteld. In het naastgelegen kilometerhok is de soort waargenomen (www.waarneming.nl). Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de soort (met name de sterk begroeide sloten). Door de slo-

ten te verbreden en de aanleg van natuurvriendelijke oevers blijft het leefgebied van de soort in stand.

Bij verbreding en demping van de sloten dient nader onderzoek te worden verricht naar de ringslang. Als uit nader onderzoek naar voren komt dat de soort voorkomt dan dient een ontheffing te worden aangevraagd en mitigerende/compenserende maatregelen te worden verricht.

Amfibieën → Rugstreppad

Onderzoek naar de rugstreppad hoeft niet te worden uitgevoerd als voorafgaande aan het bouwrijp maken van het gebied paddenschermen worden geplaatst om te voorkomen dat de soort de locatie koloniseert. Onder 4.4 staat aangegeven op welke manier de paddenschermen dienen te worden geplaatst. Wanneer deze schermen niet worden geplaatst dan is nader onderzoek naar het voorkomen van de rugstreppad noodzakelijk. Bij aanwezigheid van de soort dienen alsnog paddenschermen te worden geplaatst, een ontheffing te worden aangevraagd en mitigerende maatregelen (of compenserende maatregelen) te worden uitgevoerd.

- **Vogels**

Met betrekking tot broedvogels is het noodzakelijk om versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen is per soort verschillend maar over het algemeen wordt de periode 15 maart tot 15 augustus aangehouden.

- **Zoogdieren → Vleermuizen**

Er zijn verschillende soorten vleermuizen die mogelijk gebruik kunnen maken van het plangebied. De houtige begroeiing rondom de sportvelden kan als lijnelement door vleermuizen worden gebruikt. Het is niet waarschijnlijk dat de sportvelden dienen als foerageergebied voor de soorten.

Wanneer de lijnelementen in de huidige vorm blijven bestaan en er geen extra verlichting plaats vindt dan hoeft er geen nader onderzoek te worden verricht naar het voorkomen van vleermuizen. Wanneer deze elementen verdwijnen of er extra verlichting plaats vindt, dan is nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen noodzakelijk. Als vleermuizen daadwerkelijk in het plangebied voorkomen dan dient voor de soorten ontheffing te worden aangevraagd. Ook zijn mitigerende of compenserende maatregelen dan noodzakelijk

Vleermuizen worden geïnventariseerd vanaf april – september. Gewoonlijk worden hiervoor 3 ronden uitgetrokken met een uitloop tot 5. Deze vinden tijdens de avond en de nacht plaats. Op deze manier kan er aangetoond worden welke soorten in het plangebied aanwezig zijn en hoe ze het terrein gebruiken.

- **Overige zoogdieren**

De noordse woelmuis en waterspitsmuis zijn soorten die voorkomt in natte en zeer natte terreinen zoals moerassen, rietlanden, drassige hooilanden en oevervegetaties. Het plangebied voldoet vrijwel niet aan de leefomgevingseisen van de soorten. Alleen de sloten vormen een potentieel geschikt leefgebied. Bij verbreding van de sloten dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de noordse woelmuis en waterspitsmuis.

Een inventarisatie naar de noordse woelmuis en waterspitsmuis kan uitgevoerd worden met behulp van zgn. “life-traps”, dit zijn valletjes met voedsel erin. Gevangen dieren worden daarna weer (onbeschadigd) vrijgelaten. Meestal zijn een aantal aaneengesloten dagen nodig. Het onderzoek kan het beste in de periode augustus-november worden uitgevoerd.

4.4 Aanbevelingen

Wanneer het gebied bouwrijp wordt gemaakt dan wordt het gebied geschikt leefgebied voor de rugstreppad. Om te voorkomen dat het gebied door de soort gekoloniseerd wordt dienen de volgende maatregelen te worden uitgevoerd.

- In de periode tussen 15 april en 15 september dienen de werkzaamheden te worden omrasterd met een paddenscherm.

- De ‘binnen’ de afrastering (op het werk) aanwezige rugstreepadden dienen te worden weggevangen en uitgezet.
- Zo gauw de werkzaamheden op een bepaald deeltraject zijn afgerond dienen de rasters en de emmers te worden verwijderd.
- Het omrasteren en wegvangen van rugstreepadden dient op onderstaand beschreven wijze te worden uitgevoerd.

Locatie scherm

Rugstreepadden worden aangetrokken door ‘kale rulle grond’, om (‘s nachts) te foerageren en om zich (overdag) te kunnen ingraven. Om te voorkomen dat padden op de werkterreinen of het eventueel te gebruiken gronddepot afkomen, dient een scherm rondom deze terreinen te worden aangebracht voor de periode dat daar werkzaamheden plaatsvinden.

In het geval van gebruik van het gronddepot, is het wenselijk het paddenscherm direct langs of aan het omheinende hek aan te brengen. Op het (beweegbare) toegangshek dient gaas of folie aan de onderzijde van dit hek aangebracht te worden.

Type schermen

Als paddenscherm kan ‘landbouwplastic worden gebruikt. Folie dient strak gespannen te worden omdat de padden er anders gewoon op klimmen. Daarnaast moet het voldoende sterk te zijn om kans op scheuren te voorkomen. De hoogte van het scherm moet minimaal 40 cm bedragen, waarbij het folie ca. 10 cm wordt ingegraven. Dit ingraven kan het meest eenvoudig gebeuren door het vooraf graven van een sleuf. Zoals reeds gemeld kan folie eventueel aan een bestaand raster bevestigd worden, voor zover aanwezig. Bij verharde oppervlakken is ingraven onmogelijk. Er moet dan op de één of andere manier gezorgd worden dat het scherm zó aansluit op de verharding, dat de padden niet tussen scherm en bekleding kunnen doorkruipen. Voor een ontwerp schets zie Handreiking maatregelen voor de fauna langs weg en water, RWS-DWW, 1995.

Wegvangen rugstreepadden

Om de reeds op de terreinen aanwezige padden weg te vangen, dienen er om iedere 40 m (of minder) langs het scherm emmers ingegraven te worden. De emmers moeten aan de ‘binnen’-zijde langs het scherm worden ingegraven. De diepte van de emmers is minimaal 40 cm en de bodem van de emmers heeft voldoende gaatjes zodat het regenwater kan weglopen en er geen water in blijft staan. Tussen de rand van de emmer en het gat in de grond mag geen ruimte zijn. In de emmers dient beschutting te worden aangebracht in de vorm van een laagje bladeren en/of potscherven. Beschutting is van belang om predatie door roofdieren te voorkomen alsmede uitdroging door de zon. Tevens moet in iedere emmer een tak of stokje worden gezet, dat van de bodem tot boven de rand komt. Dit is noodzakelijk om muizen, die onverhoopt in de emmer zijn gevallen, de kans te geven uit de emmer te klimmen. Deze dieren overleven een nacht zonder voedsel niet.

Uitzetten van gevangen dieren

De padden zijn actief van zonsondergang tot zonsopgang en bij bewolkt weer ook wel overdag. Aangenomen dat de dieren enige tijd in de emmers kunnen overleven, dienen de emmers om de dag en wel ’s ochtends bij aanvang van de werkzaamheden te worden gecontroleerd. Vervolgens dienen aanwezige padden en eventueel andere dieren direct te worden uitgezet. De gevangen dieren dienen buiten het raster te worden uitgezet, op open plekken met voldoende schuilmogelijkheden (lage vegetatie, planken, steenhopen etc.).

5 Literatuur

Broekhuizen, S. et al, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1992.

Lange, R. et al, Zoogdieren van West-Europa, uitgeverij KNNV, Utrecht, 1994.

SAB, Quick scan flora en fauna, Woningbouw locatie Koelemeijer te Wormer, Amsterdam, 2005.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse broedvogels, uitgeverij KNNV, 2002

Internet: www.natuurloket.nl